

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.
Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
Dr. FRANCISZ LAJOS.
 Társzerkesztő:
Dr. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
 Többszöri közlésnél árkedvezmény.
 Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Az internátusokról.

Nyitra, júl. 15.

Az egyesülés jelszava, mely a társadalmi és a közgazdasági téren uralkodik, a nevelés területét sem hagyja érintetlenül. A nagyszámú internátusok létesítése nem egyéb, mint az egyesülésben rejlő előnyöknek kihasználása a nevelés terén úgy erkölcsi, mint gazdasági szempontból.

A nyitrai kath. főgymnasium ez évi Értesítőjében is *Miklós* Ferenc tanár egy Nyitrán létesítendő középiskolai internátus mellett tör lándzsát. Megokolja pedig egy ilyen intézménynek a szükségét azokkal a kedvezőtlen szállásviszonyokkal, melyekről egy három évnek az adatait felölelő s az Értesítőben közölt statisztika tanuskodik. Nyitrán 459 tanuló közül — bele nem értve a kisebb papnevelőintézet és a kegyesrendi konviktus növendékeit, a kik körülbelül 45-en vannak évenként — az 1910/11-ik iskolai évben 176 volt a szálláson levő tanulók száma, a mi a főgymnasiumi ifjúság 38%-ának felel meg.

Ki van mutatva az említett statisztikában a szállásadók polgári ál-

lása, valamint az is, hogy hány tanuló lakik külön szobában és hány a szállásadó családjával együtt, hányadmagukkal vannak a tanulók, hány van egy szobában és mennyit fizetnek?

A ki az ezen kérdésekre vonatkozó adatokat figyelmesen átnézi, az kétségtelenül oda fog következtetni, a hova az értekező tanár is következtet, hogy t. i. Nyitrán egy középiskolai internátus nevelési közszükséget képez.

Ámde nem csak ehhez a nyilvánvaló következtetéshez szolgáltat adatokat Miklós tanárnak a statisztikája, hanem egyúttal annak az alapigazságnak a helyes megvilágításához is, melyet nálunk az internátusok felállításánál szem előtt szoktak tévesztetni.

Minden nevelésnek alapja, gyökérszála a családi nevelés. Ezt, feltéve, hogy a szülők hiven teljesítik kötelességüket, semmi a világon nem pótolhatja, de van módja annak, hogy az kielégítő mérvben helyettesíthető legyen. Most már minél alkalmasabb valamely tényező arra, hogy a szülőt a nevelés nagyfontosságú munkájában helyettesítse, annál jobbnak, a

gyermekre nézve annál előnyösebbnek kell ezt a helyettesítő tevékenységet tartani.

Minden társadalmi szervhez, a vele egynemű szervek állanak legközelebb, a családhoz tehát a családok. S így ha tényezőt keresünk a családi nevelés helyettesítésére és folytatására, azt első sorban a családi körben találjuk fel. Az iskolába adott gyermeket ennél fogva, a kinek szállásra, ellátásra és a mi a legfontosabb folytatólagos nevelésre van szüksége egy jó családi kör a szülői helyettesítésnek olyan biztosítékaival veheti át, a minőket semminő internátus nem nyújthat.

Az internátusok létjoga ott születik meg, a hol nincsen elegendő számban olyan családi kör, olyan szállásadó ház, melyben a szülőktől távol levő ifju azt az anyagi, szellemi és erkölcsi gondozást megtalálhatná, mely az összes körülmények számba vételével legközelebb áll a szülői gondoskodáshoz.

Ilyen szállásadó házak minden nagyobb városban találhatók szép számban, de azok a dolog természeténél fogva csak jobb módú szülők gyermekeinek adhatnak otthont. Ren-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Cigányvér.

Írta: **Osapka Sándor.**

Ki ne ismerné Csucsit, a tárnokfalvi öreg cigányt? Messze jutott az ő hírneve, három vármegye ismerte a ravasz kópét, mert nem volt olyan úri porta, ahol őkelme fiatalabb korában meg nem fordult volna. Ilyenkor aztán köréje sereglett az egész cselédség s nagyokat nevetett a dáde mókáin.

Áfféle „falu bolondja” volt Csucsi, akire nem is igen haragudtak az emberek, mert nem tett rosszat senkinek s cigánybecsületének dicőtségére vált, amivel maga is el szeretett dicőkedni: hogy a csendőrökkel csak egyszer akadt dolga életében, mikor még fiatal volt. Csak egy nagy baja volt Csucsinak: nem szerette a munkát. Inkább elkéregtetett nap-hosszat, hogy sovány alamizsnáját beszerezze, de a dologtól iszonyodott. Pedig két erős kezének mennyire hasznát vehette volna a falubeli uraság, különösen aratás idején! De Csucsi következetes maradt s inkább magára zúdította az uraság haragját, semhogy kaszát, gereblyét, villát fogjon a kezébe.*

A dolog úgy történt, hogy Béry Zsiga, a tárnokfalvi földesúr egyszer árpáját rostáltatta a eszűben. Kemény, katonás ember volt Béry uram, de az érdes külső alatt nagyon jó szív lakozott s ezt Csucsi már régen kiérezte. Ahány disznótor vagy másféle ünnepség volt a háznál, Csucsi mindeniknél jelen volt s aznap még a rajkók is az uraság kenyerén éltek, a dáde jóvoltából. Béry uram nem sajnálta tőlük az alamizsnát s még a hálálkodásuk elöl is kitért.

Csucsit épen akkor érte az árparostálás híre, mikor kunyhója előtt délutáni álmát aludta a zöld gyepen. A tikkasztó melegben mit is lehetett volna okosabbat csinálnia? Drága életpárjának, aki az imént jött a faluból a hírrel, ugyancsak nehéz munkája volt vele, mig fölkelte. Az öreg hamarosan megértette, miről van szó, fejébe nyomta kalapját, felkelt és elkullogott a falu felé.

Béry uram ott sürgött-forgott az emberei között s gyönyörűséggel nézte árpáját. Vigan ment a dolog, a sok dolgos kéz szinte egymást akarta túlszárnyalni a munkában. Hát amint javában szorgoskodnak, egyszerre csak kifelé mutat az egyik legény:

— Nini, a Csucsi!

Oda néznek: csakugyan ő volt! Meztláb, lassan haladt előre az udvaron, nagy alázatossággal szorongatva két kezében viseletes kalapját. Barna, szőrös ábrázatáról élénken villogtak elő fekete szemei, hajlott háta, nehékes járása, száraz, rekedt köhécselése már messziről jelezte, hogy a vén cigány fölött is eljárt az idő.

Csucsi alázatosan köszöntött s megállt a földesúr előtt.

— Nos, mi ujság? — kérde Béry uram, rátekintve a váratlan vendégre.

— Semmi sem, kezit eszokolom, csak hogy bánt a köhögés. Beteg vagyok.

Ezzel mellére tette két kezét s keservesen nyöszörgött. Az úr részvételt nézett reá. Csucsi észrevette a hatást s folytatta panaszát:

— Fáj a mellem, igen fáj! Oh már nekem csak meg kell halni. Szegény kis rajkóim, ki viseli gondotokat, ha apátok meghal!

Igy kesergett az öreg s ingujjával megtörölte könnyes szemeit. Az úr nem szerette az érzékenykedést, elfordította fejét és szólt:

— Eredj a konyhába, a Julesa majd ad valami füveket, amiktől meggyógyulsz.

A cigány nem tágitott. Tovább sopánkodott s mikor látta, hogy Béry uram nem he-

dezett anyagi viszonyok között élő szállásadók ezek, a kik ha elfogadnak kosztos diákokat, természetesen, hogy jól fizettetik meg fáradságukat és kényelmük feláldozását. De ezeknél azután az ifju igen sokszor kifogástalan otthonra talál.

Máskép áll a dolog a szegénysorsú szülők gyermekeinél, a kik nem válogathatnak a helyek között, hanem kénytelenek meghúzódní ott, a hol minél olcsóbban kapnak szállást és kosztot. A szállásviszonyok mizériáinak 90 százaléka ezekre a meg nem válogatott szálláshelyekre esik.

Azért ha valahol internátusnak a létesítéséről van szó, az alapítók és szervezők ne hagyják figyelmen kívül azt az elemi igazságot, hogy internátusra első sorban a *széreményebb viszonyok között élő szülők gyermekeinek* van szükségük, s azért alapjában el van hibázva az internátusoknak olyan megszervezése, a melynél fogva ezekben az intézetekben az évi ellátási díj 1000—1200 koronában állapítatik meg, mint az a legújabbán némely helyen történt.

Nyitrán körülbelül 80 olyan elszállásolt tanuló van, a kiknek szállásviszonyai kifogás alá eshetnek s ezek mind a szegényebb sorsú osztályhoz tartoznak. Ez az adat is a mellett szól, hogy az internátusoknak, ha általuk a szállásviszonyokból származó bajokat akarjuk orvosolni, a lehetőséghez képest olcsó intézeteknek kell lenniök. Találjon ott támogatásra, segítségre a nehéz anyagi gond s ennek révén az előmenetelnek és az ifjusági erkölcsnek érdeke.

A szociális szellem térhódítása.

Hogy mennyire hódít teret a társadalom minden rétegében a kis existenciák anyagi és szellemi támogatását célzó mozgalom, az igazi

szociális szellem, melynek előbb-utóbb úrrá kell lennie a társadalmi berendezkedés minden intézménye felett, azt két újabb érdekes határozattal világíthatjuk meg.

Tíz-tizenöt év előtt még csak jámbor óhaj-tás volt az, hogy a munkásnép számára olcsó pénzen egészséges lakások épüljenek. Ma pedig már a legkomolyabb gazdasági tényezők emelik fel szavukat a munkaházak ügyében s egészen bizonyos, hogy ez az ügy nem kerül le a napirendről mindaddig, a míg azt megoldani nem sikerül.

A *Gyári Iparosok Országos Szövetségének* ez évi közgyűlésén egyhangú határozattal fogadták el a szövetség szegedi és aradi fiókjának egyesített indítványát, mely szerint a szövetség behatóan indokolt felterjesztésben fordul a magyar kormányhoz az iránt, hogy a mennyiben városok, közhasznú egyesületek, egyesek, illetőleg egyes iparvállalatok *ipari munkások* részére a nyereszkesedés teljes kizárásával munkaházakat építenek, biztosítsák ezeknek az állam támogatása legalább oly mérvben, mint ezt az 1907. évi XLVII. te. a gazdasági munkaházaknak biztosítja; továbbá tekintettel arra a körülményre, hogy városaink túlnyomó nagy része egyéb sürgős feladatok által (vízvezeték, burkolás, esatornázás, világítás stb.) nagy mértékben igénybe van véve s így az ipari munkásság érdekében munkaházak építésére a közel jövőben nem vállalkozhatik, a szövetség szükségesnek tartja, hogy a közhasznú egyesületek és egyes vállalatok által a spekuláció kizárásával létesítendő ipari munkaházak építése oly módon is előmozdíttassék, hogy a városok köteleztessenek ily munkaházak részére szükséges telkeknek ingyenes átengedésére, annál is inkább, mert azt az áldozatot, melyet ezzel városaink meghoznak, messze felülmulja az a nyereség, melyet az ipar fejlődésének biztosítására a városokra nézve jelent.

Hasonló meleg érdeklődéssel foglalkozott a polgári kis lakások és munkaházak intenzívebb építésének kérdésével a *pozsonyi kereskedelmi és iparkamara* ez évi május hó 10-én tartott teljes ülésében.

A kamara lehetővé kívánja tenni, hogy a kis emberek, főleg kisiparosok és kiskereskedők, továbbá az ipari munkások tulajdonul szerezhessenek ingatlant és lakást, hogy az építéshez kedvező kölcsönt kapjanak és végül, hogy kész házakat vehessenek, vagy bérelje-

nek. A kamara eziránt előterjesztést fog tenni a kormányhoz.

Még nem tartunk ott, a hol az ipari munkaházaknak állami támogatással való létesítése országszerte megvalósulhatna, de örvendetes jelenség, hogy ilyen tekintélyes testületek sürgetik az eszme felkarolását. Kétségtelen jele ez a szociális szellem nagy erejének, melyet hódító útjában immár nem lehet feltartóztatni.

Igazságos teherviselés.

A Magyar Gazdaszövetség nagysikerű kecskeméti gazdaggyűlésének volt egy apróbb, sokak által talán figyelmen kívül is hagyott epizódja, amelyet azonban jelentőségénél fogva érdemesnek tartunk felemlíteni. Ez az epizód a ceglédi gazdák indítványa volt, amelyben követelik az igazságos teherviselést.

Az indítvány a többek közt rámutat arra, hogy Magyarország közterheinek túlnyomó nagy részét a föld izzadja ki, az ingó tőke olyan kiváltságokat élvez, minőket a szabadság, egyenlőség és testvériség századában nem igen volna szabad tűrni. A börtianer ezeket vág zsebre egy-egy szerencsésebb negyed óra alatt, anélkül, hogy hasznából juttatna valamit a közterhek megkönnyítésére. A tőzsedei üzletek után alig fizetnek valami adót, aránylag igen kis adóval sujtják az ingó tőkét az egész vonalon. Ezzel szemben a földbirtok terhei már is elviselhetetlenül nagyok és bizony hiába emeli *Lukács* minster a szivar és dohány árát, az ebből származó új haszon mégis csak kevés lesz az óriás hadihajók építési költségéhez. A finánc minster ur kénytelen lesz ismét csak a gazdák áldozatkészségére apellálni, különben adósak maradunk a hadihajók árával.

A ceglédi gazdák kívánsága tehát, ha nem is új, de nagyon időszerű. A magyar gazdák régidőktől fogva hangoztatják az igazságos tehermegosztást, sajnos nem bírják elég nyomattékkal hangoztatni. Az ingó tőke, mint mindenütt a világon, úgy nálunk különösen, igen nagy úr. Teremt közvéleményt, sőt ha a szükség úgy hozza magával tömegeket mozgósít. A mai reális korszakban nagyon nehéz eszmékért csatasorba állítani a nagy tömegeket, de annál könnyebb pénzzel megmozdítani azokat. A pénz olyan mozgató erő, aminek hatása alól semmi és senki sem vonhatja ki magát. A pénz az ur, a pénz a hatalom. Ez lehet talán egyedüli oka annak, hogy az ingó tőke uraival ma is nagyon szőrméntén bannak,

derít reá, odasompolygott hozzá s kezeit összekulesolva kérlelni kezdte:

— Nagyságos úr, kezit esókolom, egy kis segítséget kérek, egy kis alamizsnát! Meghalok, nagyságos úr meghalok! Csak ebből az árpából vihetnék egy marékka, csak egy fél marékka! Otthon megőrölném s megfőzném az asszony. Segitene, biztosan segitene!

Az úr parancsára színig megtöltötték az árpával a cigány kalapját.

— Isten fizesse meg s adjon a nagyságos úrnak ezer annyit minden árpaszemre! — szólt hálálkodva Csucsi s távozott.

Este felé vége lett a munkának, elszéledtek a cselédek s Béry uram egyéb dolgai után látott. Elsőbben is be kellett szólnia a falu szatócsához, hogy ügyesbajos dolgait vele elintézzé. Olesó János (csak így nevezte őt a falu népe, mivel mindenkinek azzal ajánlotta be magát, hogy nála mindent olcsón lehet kapni) illedelmes előzékenységgel fogadta az előkelő vendéget és sorra megmutatta neki portékáit. Béry uramnak mindjárt megakadt a szeme az árpán, mely szakasztott oly szép volt, mint az övé.

— Honnan való ez az árpa? — kérdé a kalmártól.

— Az előbb hozta hozzám a Csucsi! — felelt a boltos.

A földesúr nem szólt semmit, elintézte a maga dolgát és bosszúsan távozott. Eppen akkor lépett ki a cigány a szomszédos pálínkásboltból.

— Hol van az árpa? — rivalt reá az úr.

Csucsi csak most vette észre, kívül áll szemben. Végig nézett Béry uramon s egész testében remegni kezdett. Egy ideig tétovázott, de csakhamar visszanyerte lélekjelenlétét, illedelmesen leemelte süvegét s ravaszkodva szólt:

— El kellett adnom, kezit esókolom, mert nem volt, aki megőrölje. Majd szénatakarítás-kor megszolgálom, nagyságos úr, majd megszolgálom! — szólt rimánkodva.

Béry uram pedig sarkon fordult s eltávozott. A cigány egy ideig utána nézett, azután visszakullogott a falu végére, kunyhójába.

Eljött a szénatakarítás ideje s megint talpon volt az egész cselédség. Béry uram is reggeltől estig kinn járt a mezőkön, réteken, hogy rendben menjen a munka. Egyszer, mikor kocsiával kifelé hajt a poros uton, ott látja az ut szélén Csucsit, amint szép lassan bandukol a cigánytanya felé.

— Nos elmult-e már a bajod, Csucsi? — kérdé tőle, megállítván kocsiát.

A cigány leveszi süvegét s mosolyogva felel: El, el, kezit esókolom. Már dolgozom is.

— Emlékszel-e arra, amikor megfogadtad, hogy az árpáért megszolgálász?

— Emlékszem! — felelt a cigány s arca hirtelen elkomorodott.

— Nos hát, ülj fel a kocsi s gyere. Most takarítjuk be a szénát, segits az embe-reimnek. Majd megfizetek.

A cigány megvakarta a fejét s rimánkodva felelt:

— Nincs énnékem villám, az ilyen szegény embernek nincs ám afféle szerszáma!

— Sebaj! Majd adunk! szólt Béry uram.

— Nem tudok én, kezit esókolom, dolgozni, csak a *magaméval!* — felelt Csucsi s keservesen összeráncolta torzonborz ábrázatát.

A földesúr szó nélkül útnak indította lovait s tovább hajtott, az öreg pedig visszament a gyeplőre, lefeküdt s egykedvűen nézett a robogó fogat után.

Azóta Csucsinak nem volt bejárása az uraság portájára. Csak néha-néha jutott neki egy-két morzsa nagy titokban az uraság asztaláról, de az öreg azontúl is nyugodtan heverészett a zöld pázsiton s nézte tovább is egykedvűen a munkába siető embereket.

államférfiak keresik az ingó tőke urainak kegyeit, az uralkodók pedig két kézzel tüzik a bankárok mellére az ordókat. Minden pénzüember, minden bankár született udvari tanácsos.

Ez azonban csak bizonyos ideig tarthat. A társadalmi élet fejlődésében vannak olyan korszakok, amikor az emberek szívét nagyon megszállja az igazságosság és méltányosság érzése. Ilyenkor azután elemi erővel zudul fel az egész társadalom és követeli, hogy az aránytalan mélyedéseket betöltsék, a felesleges emelkedéseket kiegyengessék. Elemi erővel követeli, hogy a teherviselésből igazságosan vegye ki mindenki a részét. Nem is kellene forradalmak ahhoz, hogy az ilyesmit meg lehessen valósítani. Elég egy egészséges szociális áramlat, sőt elég hozzá egy vaskezü, nagytekintélyű igazságos államférfi is, aki a kezdő szót kimondja, elég egy hasonló elemekből összeállított törvényhozás, hogy a jelszót valóra váltsa.

Nekünk azonban míg mindehhez eljutunk nem szabad pusztán csak meddő óhajtasokra, erőtlén sóhajtasokra fecsérelni az időnkét. Minden reform akkor valósulhat meg könnyen, ha a talajt hozzá előkészítik. A ceglédi gazdák által kiadott jelszót folyton kell hangoztatni az országban s preparálni a közvéleményt, hogy az annak idején teljes erővel álljon a gazdák óhajtása mögé.

Senki se mondja itt az országban azt, hogy börtörré nincs szükség, vagy hogy a börze működését meg kell nehezíteni, sőt mindenkinek óhajtása az, hogy a kereskedelmi életnek fő motora, a tőzsde mozgékony, fürge, eleven legyen. Igenis akarjuk, hogy a tőzsdén a kereskedelmi érzéssel megáldott nyugati nemzetekével egy magasságra emelkedjék. De viszont akarnunk kell azt is, hogy ha már a tőzsdén adnak és vesznek, az adásvételből származó nyereség osztályosa legyen a közterhek viselésének.

A nap estig irodájában görnyedő lateiner nehezebben keresi a kenyérét, mint a buzával, vagy papírokkal spekuláló tőzsér. A hivatalnokot, a gazdát mégis megadóztatják és a fizetésnek, jövedelemnek nincs egy parányi fillérje sem, amelyiket ne sujtana adóteher. A börzei nyereség ellenben most is adómentes. Pedig a tőzsde forgalma évente ma már milliárdokra rug és milliárdokra rug a tőzsdei forgalomból származó nyereség. Miért ne lehetne ezeket a milliárdokat is a közteher viselés igájába terelni?

Milyen volt a római nő?

— Irta: Molnár Antal. —

A Louvre múkincsei közt Augustus családjából három nőalakkkal találkozunk, Livia, Julia s különösen Messalinával. Ez utóbbi szobor, melyet a XVII. században vittek Rómából Franciaországba, pentel márványból készült s sokáig Versaillesban volt elhelyezve.

A nőalaknak gazdag s buja öltönyredőzete van; fejét fátyol borítja, melyet a jobb kéz a római matronák sajátos mozdulatával visszavet; a balkaron van a kis Britannikus, mint Bachus Ceresnek, Hercules Junónak s a kis Jupiter a nymphák egyikének karján. A figyelmet azonban rögtön leköti az arc, melyben, a tanulmányozás mély kifejezést fedez föl. Felületes pillantásra is legelőször szemünkbe ötlék Messalinánál a tiszta, mindig egyenlő, valódi római typos, a minővel még ma is találkozunk az örök város utcáin, azon általános és szép typos, mely inkább a Tiberparti parasztnőknek, mint az arisztokraciának sajátja. Bizonyos figyelemmel kell szemlélünk a fejet, melyben mi megragadó sincs; a szintelen s abstractióval teljes márványtól el kell tekin-

Vágsellye ünnepe.

Az a nép, a mely hétköznap, mint a méhek a virágos akácfát, nyüzsögve lepi el a munkának minden terét, templomát mindig buzgó ájtatosságával betölti, ha hazafias vagy vallásos eszmét kell ünnepelni, nem hallgat a széthuzás maszlaghíntőire, hanem lelkesedve sorakoztatja apraját-nagyját, anyagi és szellemi tehetségét, hogy vallásos és hazafias szívében fogant eszmét diadalra vigye. Ezt mutatta meg Vágsellye népe ismételve szent Péter és Pál ünnepén. Új oltárt emelt, melynél napi fáradaimai után enyhülést találhat, szívét, lelkét egyháza és édes magyar hazája védelmére kiképezheti.

A vágsellyei r. k. népkör egyesült iparos osztálya jún. 29-én felszenteltette szép zászlóját és ünnepélyt az egész környék pártját ritkító örömnapijává tette. Védőszentjéül a legnagyobb haladó iparost, a világ mindentudó Mesterének nevelőatyját, szent Józsefet, zászlóanyául pedig az asszonyok egyik legszeretetre méltóbbját a társadalmi, női, felebaráti, a vallásos és hazafias erények egyik ragyogó birtokosát, dr. Pigler Istvánnét választotta. Nem tudom, lehetne-e szebben és fényesebben kitüntetni külsőleg is a női erényt, mint azt a vágsellyei kath. népkör iparossága tette.

Végigsivított ugyan az ünnep előtt Vágsellyén a felekezetieskedés, a sötétség terjesztésének vádjá, a lekicsinylés és széthuzás körmönfont törekvése, de Vágsellye magyar népe elsöpörte ezeket és megmutatta, hogy nélkülök is tud szépet alkotni. A felekezeti békét alaptalanul féltők távol tartották magukat, annál ragyogóbb koszorúba fonódott a környék szint vallani tudó elittje. A zászlóanyát 10 óraker szép banderium vezette pompás kúriájából; virágoktól, koszorúktól roskadozó hintóját hatalmas hintósor és az ünneplő nép százai kísérték. Így lépett be 40 koszorús leányával az illatos kerté varázsolt templomba dr. Pigler Istvánné.

A zászlószentelés után a diszbeszédet, a körnek közszeretben álló alelnöke Gyurják Ignác segédlelkész tartotta. „Ne legyen a munka csak kenyérkeresés, hanem egyúttal istentisztelet” jelige alatt mélyen szántó, messterien felépített beszédjével és az ő megszokott szónoki erejével mélyen bevészte a kör védőszentjének példáját a hallgatóság lelkébe.

Délután 1/4-kor a kath. népkör feldisznított udvarkertjében ünnepély volt, melynek

szintáját Gombár György plebános lelket emelő beszédjével, Ligács Kálmán „Riadó” című Gyurják Ignác szerzette nagyhatású szavaltával és Heimer Mariska óvónő kisasszony „Az ezüst fátyol legendá”-nak ritka művészi szavaltával a legmagasabbra emelte.

Ugyanekkor adta át a kath. népkör diszkozyulése szeretett képviselőjének Ajtics-Horváth Dezsőnek, nagy érdemei elismerésül a diszelnöki oklevelet, melyet ő őszinte szívből fakadó szavakkal köszönt meg. Beszélt még dr. Tóth Károly lovag, a szövetkezeti eszme melek támogatására buzdítva a népet. Utána tánemulatság volt.

És itt hálás köszönetünket tolmácsoljuk különösen dr. Rajner Lajos ált. érs. helynök, dr. Batthyány Vilmos gróf nyitrai püspök Óméltóságainak, Ns. dr. Pigler Istvánné úrnőnek, Ajtics-Horváth Dezső orsz. képviselő és Gombár György plebános uraknak bőkezű anyagi támogatásukért.

Ujdonságok.

Azon t. előfizetőinket, a kiknek előfizetése f. é. júl. hó 1-én lejárt, tisztelettel kérjük az előfizetés megújítására, hogy a lapot továbbra is fennakadás nélkül küldhessük.

„NYITRAMEGYEI SZEMLE”
KIADÓHIVATALA.

Személyi hírek. Dr. Csernoch János kalocsai érsek a múlt héten Greffel János esztergomi prelátnak kanonok társaságában Karlsbadba utazott.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Hittel Aurél trencsényi pénzügyi s. titkár eddigi állomáshelyén való meghagyása mellett a VIII. fizetési osztályba pénzügyi titkárrá, Csereti Pál szenczi, Turchányi István érsekújvári pénzügyi számtiszteket a X. fizetési osztályba pénzügyi számellenőrökké; Gyuriss Dénes nagybittsei, Kromer Sándor puhói adóhivatali pénztárnokokat ebben a minőségükben a VIII. fizetési osztályba; Masson Sándor nyitrai adóhivatali tisztet ebben a minőségében a X. fizetési osztályba; Könyi Ernő zimonyi fővámhivatali tisztet a zsolnai fővámhivatalhoz ellenőrré, Pataky Dezső pozsonyi fővámhivatali tisztet a zsolnai fővámhivatalhoz főtiszté nevezte ki.

Az igazságügyminiszter Pisztl Károly nagytapolcsányi járásbírói irodatisztet a nagytapolcsányi járásbíróshoz telekkönyvvezetővé nevezte ki.

tenünk, mind mélyebben behatolunk a kifejezésbe, mely lassanként beszéddé alakul. Csak akkor látjuk kidomborodni a jellemnek kinyomatát.

A nyak erős, puha s tömört. Az arc kerek — mi a görög s római szobrokon ritkán fordul elő — egyenletesen teljes s duzzad az egészségtől. A száj csinos, a nélkül hogy épen finom lenne s kedves; a levegőt szívja be. A bőr nélküli az átlátszóságot s feszült, jelöl az erős vágynak s égő szerelemnek; az izmok lágyak s nem láthatók. A kifejezés valóban egészen hiányzik. A köznapi életben Messalinának csak úgy, mint szobrának a lanyha és szeretetreméltó érzéketlenség egy nemét kelle mutatnia. A szellem mit sem árul el. A tűz belső, a láng csak a vérben folydogál s csak az erekben lobog. Minden országban elismert igazság az, hogy a legtöbb nagy kéjencső leggyakrabban őrizi meg nyugalmát, üdeségét, hosszás mintegy örök ifjúságát. S valóban, hogy kicsapongásaik közt is fentarthaták magukat, dacolniok kell az évekkal e lényeknek, kiknek szépségükön kívül nincs egyéb szerencsétlenségük.

A homlok alacsony. A hajnak feketének kellett lenni; észrevettük ezt egész alkatából

és sűrűségéből; a holló szárnyához kellett hasonlítani a hullámzania, mint a háborgó tengernek. Ebben nyilatkozik leginkább a paraszti erő, mely egy athletára emlékeztet. A szemek szépek, gömbölyűek, kiállóak; se jóságot, se gonoszságot nem árulnak el. Egy büszke állat szeméi, melyet csak ösztöneinek féktelensége vezérel; vagyis inkább a régi szobrokra emlékeztetnek, melyeket Phöniciában s Cyprus szigetén találhatni. Venus Aszarte ázsiai, vért szomjazó, érzéki típusára, mely a kinok és kéj kultusát követeli.

Tekintsük meg nyugodtan ezen a történelem fénye által megvilágított szobrot s észrevesszük, hogy a szép formákból kilátszik a szörnyeteg, melyet nem a természet, hanem a korlátlan hatalomnak felelősségnélkülisége és mámora teremtett. Gyalázat mindazokra, kik másoknak parancsolni akarnak s nem képesek önmaguk fölött uralkodni.

Hasztalan eszményiesíté a szobrász csodálatos művészete e szép és érzéki nőt, hasztalan ruházta reá a szüzes istennőknek, Junónak és Ceresnek tulajdonságait, hasztalan ruházta fel gazdag s elbájoló öltönyfedőzettel s mindavval, mi Görögország leggyönyörűbb szobrai megdicsőíthető; hasztalan adott alko-

Trencsén megye főispánja Zsámbokréthi Lajos és dr. Galvanek Ede díjtalan közigazgatási gyakornokokat segélydíjas közg. gyakor-nokokká nevezte ki.

Batthyány püspök a papjaiért.

Gróf Batthyány Vilmos dr. nyitrai püspök kifejezést akarván adni egyházmegyéje és annak papsága iránti szeretetének, a nyitrai egyházmegye két legszegényebb plebániáján úgymint Lotoson és Felsőmarikón (Trencsén m.) működő lelkészek megsegítésére egyenkint 3000, összesen 6000 korona alapítványt tett s annak kezelésére a nyitrai székeskáptalant kérte fel. Az alapítvány kamatait mindenkor az említett plebániák javadalmasai fogják élvezni, s az ezen a címen őket megillető jövedelem soha sem lesz beszámítható a kongruájukba. A káptalanhoz átküldött alapító levélben a püspök kijelentette, hogy mihelyt anyagi viszonyai megengedik, egyházmegyéjének más szegényebb sorsú plebániáin is hasonló módon, sőt a lehetőséghez képest fokozottabb mérvben fog segíteni.

Püspökünknek ezt a kegyes alapítványát és nemeslelkű szándékát annál hálásabb szí-vel kell méltányolnunk, minél nehezebbek azok az anyagi körülmények, melyek között a nyitrai püspökség ezidő szerint leledzik. Oriási terheket kénytelen viselni az uradalom, csak az új eselédlakások 300.000 kor-t meghaladó költségre kerülnek, a székesegyház javítása, a püspöki várkastélyon mulhatatlanul eszközözendő átalakítások, a kegyúri plebániákon a templomok és plebániái épületek újja-építése, tatarozása, az uradalmi birtokok felszerelésének pótlása és javítása, ezernyi ezer kiáltó szükséglete az egyházmegye kulturális érdekeinek, a püspökség anyagi erejével arány-ban nem álló kiadásokat háritanak az urada-lomra.

Ha ilyen körülmények között a püspök mégis módot talál arra, hogy a jótékonyság terén a legkirívóbb szükséges segítsen, ez nem csak szívének a jóságáról tanuskodik, hanem arról is, hogy szigorú takarékosággal és vas eréllyel rendet tud teremteni az anyagi ügyek intézésében és uralkodni képes a mostoha vi-szonyok okozta nehézségek felett.

Az adminisztrációs képességeknek ilyen magas foka mellett remélni lehet, hogy ha egyszer rendes viszonyok közé jutnak az ura-dalom gazdasági dolgai, püspökünk a bőkezű-ségben az egyházmegye nagy mecenásainak nyomdokain fog haladni.

Egyházmegyei hir. Frastaczy Antal csernei s. lelkész megkapta a vallásalap kegy-uraságához tartozó alsótiszényi plebániát.

Az esztergomi főmegyéből. Berényi Jenő esejthei káplán Nagyölvédre, Fla-nek Rezső nagytapolcsányi káplán Nagylévárdra helyeztetett át. Hollós Gyula ujmisés Nagya-tapolcsányba küldetett s. lelkésznek.

tásának illemes magatartást, sűrű fátyolt, a köztársaság legszebb korabeli matrona állását; hasztalan helyezé karjára a kis Britannicust, ki ártatlan kedveskedésével fényt vet az anya jellemére; a művészet nem képes elpalástolni az igazságot.

A hazug fátyol lehull, az eszmény el-enyészik s a költött illem, a szemérmetlen kéjnjő egész kerete nem bilineseli többé le tekintetünket. Feltárul a nőstény farkas, előt-ünk áll meztelenül s remegve a kéjtől, amint leírta őt Juvenal a bosszuálló, a sülyedő népek utolsó erényével, az undorral eltelt költő; előttünk áll egy szennyes helyen, titkon meg-szökve a palotából, követve egy rabszolganő által, a kit elvetemültségben felülmul, fekete haját szőke parókával elfödve, arany ékszerrel meztelen emlőin, füstölő lámpával kezében, felelve a Lycisca (kis nőstény farkas) névre, melyet krétával az ajtóra irt, a járő-kelőket várva s magához szólítva, tőlük szennyes bért követelve. Ez a fenmaradt típus, ez a műve a nagy festőnek, mely a szobrász alkotását ki-egészíti s tovább fog élni, mint az ére és márvány, ez a valódi, találó, örök kép, mely büntetésként a legkésőbb időkig fenn fog ma-adni.

A kath. iskolaszék világi elnöke.

A nyitrai kath. iskolaszék f. hó 11-én tartott ülésében világi elnökévé az elhunyt Faschler Ferenc helyébe egyhangulag Tóth Lajos nyit-ravárosi polgármestert választotta meg, a ki-nek nagy tetteje és a közügyek szolgálatá-ban kifejtett lankadatlan tevékenysége biztos zálogát képezi a vezetéseire bizott iskolaügy lelkes felkarolásának.

Uj plebános. A vallásalap kegyurasága alá tartozó bucsányi plebániára a hercegprimás Jarabek József leszájei plebánost nevezte ki.

Hivatalvizsgálat. A nyitrai kir. tör-vényszék elnöke, dr. Nyékhegyi Lothár f. hó 10-én Vágújhelyre utazott az ottani kir. járás-bírószék ügymenetének megvizsgálása céljából.

Uj ügyvéd. A pozsonyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy dr. Boróczy László ügyvéd Moesonok székhelylyel az ügyvédek névjegy-zékébe felvétetett.

Eljegyzés. Oszusko Ferenc érsekújvári műasztalos jegyvet váltott Staud Ilonka kisasz-zonnyal Érsekújvárot.

Tanulmányút. Dr. Kaszala János és dr. Cserenyey István theol. tanárok f. hó 12-én tanulmányútra mentek. Céljuk megtekinteni több vidéki kath. nyomdávalalatt, hogy azok-nak a viszonyairól tájékozzák magukat. E vég-ből ellátogatnak Kalocsára, Pécsre, majd Zág-ráb és Fiumén át Görzbe mennek, a hol lapunk alapítójának dr. Tóth Jánosnak a sírját láto-gatják meg. Onnét Veldesbe rándulnak ki s visszajövet megnézik a szombathelyi és győri egyházmegyei nyomdákat. Az indító okot erre a tanulmányútra az a terv szolgáltatta, mely szerint a nyitrai keresztény szociális egyesület egy nyomdát szándékozik berendezni. A nyomda a közműhely jellegével bírna, vagyis az alkal-mazottak maguknak dolgoznának, a haszon az övék volna s az egyesület csak a befekte-tett összegnek mérsékelt kamatját kapná az üzlet haszonból. Az életre való vállalkozáshoz sok szerencsét kívánunk.

Hymen. Dr. Kárász József zsolnai ügy-véd örök hűséget esküdt Budapesten Schmidt Ferenc ksd. vasuti felügyelő leányának Er-zsébetnek.

Áthelyezés. Donáth Manó illavai járási állatorvos szolgálati érdekből Puhóra helyez-tetett át.

Dusinszky Lipót †. A nyitrai székes-egyház érdemes karnagya Dusinszky Lipót, zeneszerző f. h. 12-én hosszas betegeskedés után életének 79. évében csendesesen elhunyt.

Dusinszky Lipót több, mint egy félszázadot töltött Nyitrán, 49 évet pedig mint karnagy a székesegyház szolgálatában. Működése túl-terjedt hivatalos állásának munkakörén, mert az elhunyt mint zenetanár is kiváló helyet töltött be Nyitra város társadalmi életében, mint zeneszerző pedig széles körökben ismert nevet vívott ki magának.

A természetűl fényes tehetségekkel, gyö-nyörű hanggal és bámulatos finomságú zenei érzéssel megáldva, szenvedélyes szeretettel és nagy szorgalommal szentelt időt és fáradságot önképzésének. Törekvése nem volt eredmény-telen, mert zenei tudásra nézve Dusinszky Lipót olyan magasan állott, hogy nevét az ország legjobb hírv karnagyaival egy sorban emleget-ték. Sőt ha a karvezetői képességet és a zene-játék szabatoságát tekintjük, az elhunyt kar-nagy páratlan volt a maga nemében. Nehány év előtt országos orgonaverseny volt az esz-tergomi bazilikában. Az ország legkiválóbb zenei kapacitásai vettek részt a versenyben, köztük Dusinszky is, s a bíráló bizottság egy-hangú véleménye szerint Dusinszky játéka-nak azon részei, melyekben szabadon érvényesít-hette költői képzetének erejét, a zenei színe-zés és sokoldalúság valóságos remekei voltak. Prelúdiúmaut utólrhetetlen szépségű rögtönz-éseknek mondotta a jelenvolt nagy és előkelő műértő közönség.

Onálló zenei művei között igen jeles alkotás az általa szerzett mise és a pápai himnus, mely a külföldön is nagy elismeréssel talál-kozott. Többféle változatban dolgozta fel az „Ecce sacerdos magnus” kezdetű antifonát, énekre áttett zsolnárai mindig értékes művei lesznek az egyházi énekművészetnek. Irt szá-mos kisebb zeneművet, betéteket a legjelesebb mise-zeneszerzők műveire, megpróbálkozott a profán zeneköltészet termékeivel is, irt induló-kat, sőt egyes magyar népdalokat is sikeresen zenésített meg.

Mint karvezető kétségtelenül a székes-egyházban aratta legszebb sikereit, a hol ha rendelkezésre állottak a szükséges erők, min-dig kiválót hozott létre. A négy évtizedet meg-haladó szolgálat nem fárasztotta ki őt sem a teendők egyhangúságával, sem a viszonyok nehézségeivel. Ha összetoborozhatott egy jó gárdát, lobogó lelkesedéssel végezte a karve-zetés munkáját.

Igen elismerésre méltó volt a kath. kör-ben kifejtett működése is, a hol a legszebb ünnepélyekhez Dusinszky zsenialitása szolgál-tatta a zenei keretet. A kör hálája jeléül meg-festette az érdemes férfú arkéjét.

Legjobban mégis a nyitrai nagyobb pap-nevelőintézetben szeretett működni. Az intézet magyar egyházirodalmi Iskolájának ünnep-lyein mindig nagy közönség élvezte Dusinszky tüneményes tudásának és szorgalmának gyü-mölését. A növendékpapok szeretete és lelke-sedése az ének és zene iránt, a kitűnően ki-képezhető hangok, a fiatalság készsége a kar-nagy fegyelmének elviselésére, nem csak új kedvet öntöttek a fáradhatatlan karnagyba, hanem fáradságának a sikerét is biztosították.

Két év előtt iltte meg nyitrai tartózkodá-sának ötven éves jubileumát, a mikor tiszteletű és barátai kellemes meglepetésben részesít-ték. Nevenapján, november 15-én előadták a székesegyházban a miséjét s ez a zenei előadás elsőrangú művészi eseménye volt a városnak.

Dusinszky Lipót családi életében súlyos csapások érték. Három gyermeke felnőt kor-ban hunyt el, fia, a kit rajongásig szeretett, mint körorvos halt meg néhány év előtt, el-vesztette hitvesét is, sőt közeli rokonai is majd mind meghaltak. Egyedül maradt itt az acél-szervezetű ember, a kinek a szive is acélból volt, mert ezeket a nagy megpróbáltatásokat megrendülés nélkül állotta ki. Hívó és alázatos lelkű ember volt, a kit az Istenben való biza-lom fentartott és a vallás ereje az élet kereszt-jeinek megadásos hordozására megtanított.

Egyetlen egy komolyabb természetű szem-bajtól eltekintve, mely szerencsésen elmúlt, a betegséget csak nevéből ismerte. Három év előtt azonban gyomorhaja támadt, s bár ebből is kilábolt, előbbi erejét és ruganyosságát nem tudta visszanyerni. Meglátszott már rajta, hogy betelt az életideje s bár erős természete dacolt az aggkor gyengeségeivel, az élet nagy ka-szása egymásután vagdosta az ellenszegülő erők hajtásait.

Temetése f. hó 14-én ment végbe a város közönségének igen nagy részvétele mellett. A temetési szertartást Jeszenszky Alajos prelá-tus, püspöki helynök végezte. Az elhunytat a nyit-rai városi sirkertben levő családi sirtoltjában helyezték örök nyugalomra.

Az egyházi ének- és zeneegylet a beszen-telés után a háznál és künn a temetőben meg-ható gyászzenéket adott elő.

Az örök világosság fényeskedjék neki!

Egy nyitrai gimnazista sikere.

Romhányi Árpád, a nyitrai r. k. főgimnázium VIII. o. növendéke a Magyar Uszóegyesület által f. h. 9-én Tatán rendezett uszóversenyen a 100 méteres „Junior” verseny első díját, nagy ezüst érmet s a „Handicap” verseny második díját, szintén ezüst érem, nyerte el.

A székesegyház javítása. A nyit-rai püspöki székesegyház javításának munká-latai, melyek egy ideig szüneteltek, a mult napokban teljes erővel indultak meg. Az eddig épített köpillekek a falak megerősítésére szol-gálnak, ezenkívül szükséges még, hogy az alsó templom egészen új tetőzetet kapjon, a felső templom tetője pedig alaposan kijavíttassék. A templom belsejében a szt. Borbála-oltár teljesen meg fog ujjtatni. A még Bende Imre püspök életében végzett helyreállítás 50.000 koronába került, mely a bold. püspök nagy-lelkű adományából nyert fedezetet. A további munkálatokra még 60.000 korona lesz szüksé-ges, melyet a Műemlékek Országos Bizottsá-gának támogatásával a székesegyházi alap, a püspök és a székeskáptalan fog fedezni.

Állami birtokvétel. Trencsénből jelen-tik, hogy a magyar államkincstár megvásárolta a Földbirtok és Telekbirtoktól a volt gróf d'Harcourt-féle körülbelül 12000 kat. hold ki-terjedésű trencsénmegyei erdőseget a mária-tölgyesi kastélylyal együtt 4.500.000 korona vételáron, állítólag abból a célból, hogy ott erdészeti akadémiát létesítsen.

Iskolai Értesítők. A Szent László királyról címzett nyitrai róm. kath. főgimnázium Értesítője az 1910/11. tanévről. Közzéteszi Frank István igazgató.

Főgimnáziumunk ez évi Értesítője lendületes cikkben emlékszik meg Magyar Gáborról, a magyarországi kegyes tanítórend tartományi főnökéről, a ki ez évi március 24-én töltötte be tanügyi munkásságának ötvenedik évét.

Kegyeletes sorokat találunk az Értesítőben Sarmaságh Gézáról, a ki 9 éven át működött a gimnáziumnál s apr. 25-én Nagybányán elhunyt.

Konrád Ferenc tanár, lapunk belső munkatársa a régi görögök lakomái és társas multságairól értekezik abban a vonzó és érdekesítő modorban, melyet már annyira megszoktunk az ő finoman kicsiszolt írásainál. A régi világ házi és társadalmi életét leghevesebben az ilyen részletes tételeknek a feldolgozása által lehet bemutatni, a múzsáktól ellesett apró vonások és mozzanatok kidomborítása által, melyek lebilincselik a figyelmet s így mintegy észrevétlenül lopják be a lélekbe a tartalom tanulságát. Az efféle rajzokban Konrád Ferenc igazi mester, a kinek jelen értekezése külön lenyomatban is megjelent.

A nem nyitrai tanulók elhelyezéséről Miklósy Ferenc közlő reflexiókkal átszótt érdekes statisztikát, melyet érdemileg lapunk más helyén méltatunk.

A tanári kar 18 rendes és 5 rendkívüli tanárból állott. A kar Nesztora Ferenczi József, a ki 40 év óta szolgálja a középiskolai oktatás ügyét. Az Értesítőben nem találunk megemlékezést erről a nevezetes évfordulóról, talán azért, mert maga a jubilans óhajította, hogy életének ezen tiszteletet parancsoló fontos mozzanata felett lehetőleg észrevétlenül surranjon el az emlékezet géniusza.

Vagy talán azért, mert Ferenczi Józsefet igazán nem kell külön ünnepelni, hiszen évek és évtizedek óta ünneplő szívek érzése veszi körül ezt az arany szívű embert és papot, a ki nemes jellemének tulajdonságaival és szívóságával, modorának magyaros egyszerűségével és nyíltságával úgy beajánlotta magát az emberek szeretetébe, hogy jubileumi ünneplés nélkül is reá önzönlük a nagyrabecsülés meleg sugara.

A főgimnázium történetét megvilágító adatok közül bizonyára csak a véletlen folytán maradt ki a főgimnázium egyik fentartója, boldogult Bende Imre püspökről való megemlékezés, úgyszintén annak a felemlítése, hogy az ősi nyitrai püspöki széket az elhunyt püspök jogutódja gróf Batthyány Vilmos foglalta el. Habent sua fata libelli et — scripta.

Az intézet működéséről szóló részben örömmel olvassuk, hogy a tanári testület minden egyes tagja teljes odaadással viselte szíven az ifjúság vallási és erkölcsi előrehaladását, mert meg van győződve arról, hogy a vallás a lélek legfelsőbb kormányzó eszköze s a tiszta erkölcs a haza legbiztosabb támasztó oszlopa.

Ezek a klasszikus szavak fölrnek egy értekezéssel.

Az ifjúsági Mária-kongregációnak 82 tagja volt, a kik a tanulásban való előmenetel szempontjából is a tanulók virágához tartoztak.

Az intézet részint egyes nagylelkű jótévedő adományából, részint és főképp ösztöndíjak és alapítványi segélyek révén nagymérvű jótékonyanban részesítette a szegényebb sorsú tanulókat. Püspöki ösztöndíjat élvezett 32, káptalanit 6 tanuló. Megyei, községi, magán vagy családi ösztöndíjat 18 tanuló.

Gróf Batthyány Vilmos dr. megyés püspök 1500 koronát küldött az intézet igazgatójának az ifjúság közt leendő kiosztás végett, melyből 25 tanuló kapott 100 koronától, 40 koronáig terjedő segélyt.

A Nyitrai Hitelbank 40 k.-t küldött szegénysorsú tanulók támogatására, a kegyesrendi

társházban 3, a nagyszemináriumban 3, a Szent Ferencdiéknél 1, Rauscher Ernőnél 2, a vármegyei kórházban, az irgalmas nővérek zárdájában 1—1 tanuló nyert élelmezést. — Ezenkívül püspöki, káptalani és egyéb segélyek címén számos tanuló részesült anyagi támogatásban.

Érettségi vizsgálatra jelentkezett 41 tanuló sikerrel tette le a vizsgát 39. — Általában az ifjúság előmenetele kielégítő volt. Az osztályvizsgálatot tett 447 tanuló közül jeles osztályzatot kapott 44, jót 97, elégségest 211, egy tantárgyból elégtelent 43, két vagy több tárgyból 52.

A főgimnáziummal kapcsolatosan a kegyesrendiek vezetése alatt konviktus áll fenn, melynek a múlt iskolai évben 12 növendéke volt. Az évi tartásdíj 1300 korona, a rendkívüli tárgyak mérsékelt díjak mellett tanítatnak.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának javára rendezett tárgysorsjáték nyoremenytárgyait legnagyobb részben még a húzást követő napokon küldték széjjel. Ide iktatjuk az értékesebb tárgyak nyerőinek névsorát:

Fekete M. (Tolnamegye) főnyeremény, Berger G. (Bpest) egy himzett millen, Oberbauer A. (Bpest) egy drb. kosár, Deutsch M. (Pezsony) írómappa (tűfestés), Hannel ezredesné vörösbőr sersis, Özv. Ováry Sándorné 1 drb. selyompárna (tűfestés), Vueskies Julia 1 drb. congrés milleu, Bieliczy Margit 1 faliszőnyeg, Gulliss Mária f. l. i. II. o. tan. 1 csipke ággyerítő, Kovalik Mária 2 drb. festmény, Forintos Ella 1 festett gúz millen, Forintos Stefike (Somogy) 1 festett fátöltartó, Forintos Lili 1 párna bársonyegéssel, Kopp Tibor dr. 1 szén-tartó, Csentés 1 ággyerítő, Vavra Anna 1 diszpárnát, Maizt Frigyesné 1 drb. festmény, Brokes Stefánia 1 fátöltartó, Soproni Internatus 1 drb. disztárgy, Dr. Godin Károlyné 1 divánvédő, Horváth Antalné 1 pamlagpárna, selyem asztalfutó és 1 drb. márványtárgy, Vitál Aranka 1 pamlagpárna, Hauser Emilia 1 ezüst gyümölcstartó, 2 drb. festmény, 1 keftartó, Szajtiné 1 festett táca, Miklósy Lucia 1 olajfestmény, Gajdusik Za. egy fűrdőkád, Ujhely Péter századosné és Lukács Gusztávné (Bihar) egy-egy disztárgy, Erdélyi Endréné 1 diszpárna, Réthy Sándor 3 drb. disztárgy, Ováry Janka Nagyvárád 1 drb. értékes disztárgy, Nagyváradi Internatus növendékei 4 drb. disztárgy, Orlei Sárka 1 védő, Lujza intézet növendékei (Szob) hangjegyek, ridikül és levelezőlap album, Halász Lenke Csallóközarányos 1 himzett pamlagpárna, Aitorné 1 festett divánpárna.

Kiválóbb tárgyakat nyertek még: Juhász Sándorné, Pongrácz Kálmán, Haichler Sándorné, Haichler Lajos, Harmat Arthur, Maszárik János, Kaleta Máté, Perka Arnoldné, Renger Adi, Freissberger Klári, Haichler Flóra, Fratrists Eci, Rébay Erzsébet, Rébay Arnoldné, Vaezulikné, Wagenhoffer Mici, Simonffi Margit, Steffek Paula, Cseffalvay Aladár, Konrád Ferenc.

Dr. Berényi Sándor, munkásbiztosító pénztári orvos szabadságidejét Berlinben fogja tölteni, a hol foggyógyászati tudását a legújabb vívmányokkal fogja bővíteni.

Új plebánia-épület. Kohl Medárd felsz. püspök minap Érsekújvárott kánoni látogatást végzett s ez alkalommal a nála tisztelgő városi küldöttség előtt örömeinek adott kifejezést a városnak szemmel látható haladása és szépülése felett, egyuttal pedig kijelentette, hogy Érsekújvár szépüléséhez a hercegprimás is, mint kegyúr hozzá fog járulni, amennyiben a városi plebánia épületet újjá építteti.

Halálozások. Báró Wattenwill Lipót borii földbirtokos hosszas betegség után f. hó 6-án elhunyt.

Özv. dezséri Bobok Györgyné, szül. Nyirák Mária f. hó 6-án Léván meghalt. Az elhunytban özv. Merkader Alajosné szül. dezséri Bobok Bertilla édes anyját gyászolja.

Özv. Drozdik Jánosné szül. Jókay Etel folyó hó 8-án életének 63-ik évében, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után tüdőgyulladás következtében Budapesten csendesen elhunyt. A boldogultban Jókay Géza lehenypusztai földbirtokos nővérét gyászolja.

Nagyflórisi Nagy Nep. János ügyvéd, az E. M. K. E. jogtanácsosa 1848/49-iki honvéd életének 82-ik, boldog házasságának 43-ik évé-

ben, a halotti szentségek ájtatos felvétele után Verebélyen folyó hó 13-án elhunyt.

Nyugodjanak békében!

Arcképleplezés. Zsolnán f. hó 9-én leplezték le Szalavszky Gyula főispán arcképét, melyet a város festetett meg a városháza nagyterme számára. Ugyanakkor adták át a főispánnak a diszpolgári oklevelet. Az ünnepélyt istentisztelet előzte meg, mely után diszgyűlés keretében folytak le az említett ünnepi aktusok. Délután 2 órakor díszbéd volt a Rény-szállóban. A város az ünnepélyre a főispánon kívül meghívta a vármegye alispánját, a főjegyzőjét, Trencsén megye orsz. képviselőit, a központi hatóságokat, Trencsén városát és a zsolnai járás közigazgatási tisztviselőit.

A privigyei petíció. Jelentettük már, hogy a Rudnay Alajos munkapárti képviselő mandátuma ellen a privigyei kerület Brestyenszky Kálmán-párti választói részéről beadott petíció ügyében a vizsgálat befejezést nyert. Mint most értesülünk, Rhorer Miklós, a vizsgálat lefolytatásával megbízott pozsonyi kir. ítélőtábla elnöke már e napokban átteszi a lezárt vizsgálat iratait a kir. Kuriához. A privigyei petíció tárgyalása már szeptember közepe táján lesz, mivel három petíció ügyében a Kurián kívül történt megegyezés.

Új vasút Nyitra megyében. A privigye—nyitrabajnai vasutvonal építését, hir szerint, még a f. év őszén megkezdik.

Drágul az egyévi önkéntesség. A honvédelmi miniszterium körrendeletben értesítette a törvényhatóságokat, hogy a honvédségnél és a közös hadseregnél 1911. február 1-től költségükön szolgáló egyéves önkéntesek évi átalányösszegét a közös hadügyminiszteriummal egyértelműen következőképp állapította meg: fegyverzetért 7 k., legénységi felszerelésért 16 k., kinestári élelmezésért 312 k., ruházatért 121 kor. Az önköltségű egyéves önkénteseknek tehát tartási költség címén 348 kor. helyett ezután 456 koronát kell fizetniük. Azok a saját költségen szolgáló egyéves önkéntesek, kik lovas fegyvernemeknél fognak szolgálni, lótartás címén ezenfelül még 657 koronát, lófelszerelés címén 32 kor.-t fizetnek.

A papirosipar fejlesztése. A hazai papirosipar fejlesztésére a keresk. m. kir. kormány újabb hathatós intézkedéseket tett. Eltekintve attól, hogy az összes közhatalóságok papirosükségeiket hazai forrásból szerezzék be. A fejlettebb külföldön nemcsak a hatóságok, hanem maga a kereskedelem és az ipar, sőt maga a nagyközönség is majdnem állandó nagyságu és minőségű papirosgyártmányt használ, s lehetőleg kevésszámu szabvány megállapításával a papirosgyárak termelésének standardizálását első sorban a saját fogyasztásának szervezésével mozdítja elő. Hasonlóképen nálunk sem volna elegendő kizárólag a hatósági papirosfogyasztás normalizálása, hanem érdekcsoportjaik közvetítésével az eziránti akciót magába az ipari és kereskedelmi szak- és társadalmi körökbe is be kellene vinni.

A szakolczi főgymnasium. Szakolcán a jövő tanévben nyílik meg a fejlődő főgymnasium VIII. osztálya. Az intézet a tanulmányi alap tulajdonában lévő régi jezsuita rendházban van elhelyezve, melynek nagyobbik felét eddigelé az áll. elemi fiúiskola s ennek igazgatói lakása foglalta el. Mivel az elemi iskola helyiségeire a gimnáziumnak most már szüksége lesz, gondoskodni kellett az elemi iskola elhelyezéséről is. A napokban jött meg erre nézve a miniszter intézkedése, melynek értelmében az iskola a Fatelepnak nevezett területen új épületet kap. Egyben elrendeli a miniszter az el. leányiskola épületének kibővítését s meghagyja, hogy addig, míg az új fiúiskola fel nem épül, használják fel ennek céljaira a leányiskola helyiségeit, váltakozó rendszerrel. Nem fogadta el a miniszter a városnak azon ajánlatát, hogy a kormány vegye

"ZENIT" ASBEST-PALA

mely mint tetőfedőanyag egyenértékű az Eternit-tel, és annál könnyebb, tűzállóbb és nem törékeny. — Vezérképviselőisége

Nyitra és vidéke részére LINKENBERG JÓZSEF vaskereskedőnél, Nyitra, Pár-utca 22. Telefon 66.

A vezérképviselő elvállal a „Zenit Asbestpala r.-t., Puhó Kucskó” nevében teljes épületek fedését, tehát szükség esetén régi zsindelyes, eserpfedelű, vagy szalmával fedett házak tulajdonosai forduljanak ide **árajánlatért** és mintalapért (díjmentes). — Több vaggon az árúból és mindennemű építőanyagból állandóan raktáron tartatik

át a Gvadányi-házat s államosítsa a benne elhelyezett közs. felső leányiskolát. Ez utóbbit fedezet hiányában nem teheti, a Gvadányi-házat pedig, melyet már különben is megvált az idő, aligha lehetne az iskolai igényeknek megfelelően átalakítani. A miniszteri intézkedés következtében most már remélhető, hogy egyelőre érintetlen marad a nagynevű generális háza, Szakolczának ezen egyedüli irodalomtörténeti érdekessége, melyet emléktáblával is megjelölt az utókor kegyelete s a sok régi ház között nem ez fog elpusztulni elsőnek.

A szőlők állapota. A nyitrai szőlőszeti és borászati felügyelő legújabb jelentése szerint a szőlőből Nyitra megyében közép, a szomszédos Bars és Esztergom megyékben pedig jó termés várható. A nyitrai szőlőkben a fagy tetemes kárt okozott.

Az üzbég-nagybélci eddig másodrangú vonalnak elsőrangú vonallá való átalakítását a M. A. V. igazgatósága elhatározta, már a közigazgatási bejárást is eszközölték. Egy 17 tagú bizottság folytatta a tárgyalásokat Üzbégben, Szomorfalun, Ludányban és Nagytapolcsányban. Ki leszbövitve az üzbégi állomás. Szomorfalun és Nagytapolcsányban a jelenlegiekkel kissé feljebb jóval megnagyobbított új vasuti állomásokat fognak építeni. A munkálatok a jövő év tavaszán veszik kezdetüket.

Vizvezeték Nagytapolcsányban. Nagytapolcsány város vezetősége legutóbbi közgyűlésében elhatározta, hogy a várost vízvezetékkel látja el. A tervezet szerint a vizet a 10 kilométer távolságra fekvő szolcsányi hegycsúcsokból kapják, melyek kitűnő ivóvizet szolgáltatnak állandóan, nagy bőségben. Az egész munkálat 200.000 koronába kerülne és hír szerint a jövő évben már végre is lesz hajtva.

Verekedés a kávéházban. Trencsénből jelentik: A „Trencsényi Lapok“ legutóbbi száma „Katonabrutális“ címen megírta, hogy Udvarny Ferenc honvéd főhadnagy katonákkal akarta bekísértetni Horváth József hatvanöt éves parasztagdát, a ki tiltakozott az ellen, hogy szántóját a főhadnagy és katonái végigtapossák. A cikk szerint a főhadnagy és katonák annyira elverték Horváthot, hogy két orvosnak kellett kezelébe vennie az öreg gazdát. A cikk megjelenése után az illető főhadnagy, Udvarny Ferenc, segédekkel küldött a lap felelős szerkesztőjéhez, dr. Gönczi Pálhoz és elégtételt kért a cikkben foglalt kifejezésekre, a melyeket magára nézve sértőknek talált. Gönczi megnevezte segédeit és a megbízottak hosszas tárgyalás után jegyzőkönyvvel intézték el az affért. Gönczi megbízottai ugyanis — Király Ernő, a Király-színház tagja és Tóth Bálint pénzügyi segédtitkár — kijelentették, hogy Gönczi a cikket mint lapszerkesztő kizárólag a közérdek és a közvélemény szolgálatában, a hirtel olvasó közönsége iránti kötelességből tette közzé és azzal sem Udvari Ferenc főhadnagyot, sem pedig a katonai tisztikart egyéni becsületében sérteni nem volt szándéka. Ha azonban Udvarny Ferenc főhadnagy az említett hírlapi közleményben akár a tény elferdítése, akár annak valótlansága folytán magára nézve sértőt talált, dr. Gönczi kész a sajtóbíró előtt elégtételt szolgáltatni, azonban fegyveres elégtételt ez ügyből kifolyólag nem ad. Ezt a jegyzőkönyvet mind a négy megbízott, tehát Ungváry segédei, Márton Aladár őrnagy és Klempa Gyula főhadnagy is aláírta. Ungváry azonban, ugy látszik, az elintézésnek illető módjával nem volt megelégedve, mert minap a kávéház teraszán kutyakorbáccsal támadt rá dr. Gönczire és asszisztált neki ebben Márton őrnagy is, ugyanaz, a ki a jegyzőkönyvet mint Udvarny segéde, aláírta. Dr. Gönczi a kutyakorbácsos támadásra szintén ütlegekkel felelt és a két fél addig verekedett, a míg a kávéház közönsége szét nem választotta őket. Az eset az egész városban nagy meglepetést keltett.

Az inzultus ügyében **Abraham Dezső** Just-párti képviselő a képviselőház folyó hó 12-iki ülésén interpellált s a többi közt megkérdezte, hajlandó-e a honvédelmi miniszter odahatni, hogy a haderő összes tagjai és pedig nem csak a honvédség, hanem a közös hadsereg összes tagjai is a magyar alkotmányra és a magyar állam szentesített törvényeinek megtartására esküt tegyenek és e törvényeket tiszteletben is tartásák.

Házi kezelésben — a nyitrai gyepmesterség. Tóth Lajos polgármester hétfőn kötötte meg a szerződést Lukácsik János nyitrai cserepes mesterrel a gyepmesteri teendők ellátására vonatkozólag. Lukácsik a szerződés értelmében a várostól fix fizetést kap, ellenben a gyepmesteri díjak a városi pénztárt illetik. A városnak ebből természetesen néhány ezer korona haszna lesz.

Termés kilátások. Farkasról jelzi tudósítónk, hogy az aratás e hét folyamán ott is kezdetét vette, közepes eredménnyel. Az árpa úgy szemre, mint számlára jól fizet, de a rozsban és búzában sok kárt tett az üszög, rozsda és a késői fagy kifejlődésében is ártott. A dinnyének is ártalmára van a reggeli hideg, azért elkésve érik. Krumpli rosszul fizet, ellenben káposzta és zöldség szépen mutatkozik.

Aki már sokféle hashajtószert használt, nem talál elég dicsőítő szót a valódi Ferenc József-keserűvízre, oly annyira felette áll e természet-teremtette gyógyvíz az általános hashajtó-szereknek. Ezt tapasztalta dr. Lefèvre az amerikai orvos is, mikor egy érdekes esetből kifolyólag következőkben számol be: „A természetes Ferenc József-keserűvíz egy áldott állapotban levő asszony eldugulásánál csodaképen hatott. Rögtön megszüntette a hányást és a belső szerveket az egész terhesség alatt rendes állapotban tartotta.“ Kapható gyógyszertárakban és fűszerkereskedésekben, eredeti egy literes palackokban.

A privigye—handlovi vasut építése. A privigye—handlovi vasut építésének vállalatbaadása foglalkoztatja a magánmérnökök szövetségét. Ugyanis a magyar államvasut a 22 kilométer hosszú vasut építési munkálataira versenytárgyalást hirdet általános közérdek mellett. A Magánmérnökök Országos Szövetsége a versenytárgyalásnak ezt a módját sérelmesnek tartja, még pedig azért, mert a vasut építése nagyon nehéz. Ugyanis a vízmentesítési és csuszamlási munkálatok olyan természetűek lehetnek, hogy azt az általánjárban vezetni nem igen lehetne. A Magánmérnökök Szövetsége arra kéri a kereskedelemügyi minisztériumot, hogy a vízmentesítési és csuszamlási munkálatokra a vállalkozók egység-ajánlatot tessenek s amennyiben ez nem volna lehetséges, az egész munkát egységárral mellett adják ki.

Megdézsmált bolt. Kollman Simon farkasdi kereskedő fiók üzletet nyitott a leányának egy bérházban. Ebben a házban a lakók is segítettek növelni a forgalmat, de nem becsületes uton, mert midőn a kereskedő elhagyta az üzletet, alkulesal behatoltak oda és loptak, a mit a szemök látott. A esendőség nyomozza a tetteseket és egyet-mást már meg is talált a lopott tárgyakból.

Kényszereladások a gabona-tőzsdén. A gabona-tőzsdén Frankl nyitrai terménykereskedő kötéseit exekutálták. Frankl októberi búzában vállalt nagy érdekeltséget s a különbözet, a melylyel a budapesti piacon tartozik, hír szerint 50—60 ezer korona.

Eltűnt gimnazista. Horváth Szaniszló nyitrai gimn. I. o. t., Horváth Dezső távirtdonal felvigyázó fia, június 22-én a vizsga napján hazulról (Szarkahegyi-út 8. sz.) megszökött és a mai napig vissza tért. Atyja a hatóság útján országszerte körözteti az eltűnt fiút.

Lopás egy lakodalmon. Vasárnap ülte meg lakodalmát Bresztyenszky István nyitraivánci lakos egy odaváló leánnyal. A rokonságán kívül még számos más vendéget is meghívott a boldog vőlegény. És hogy hetedhét határra szóló legyen a muri, az ételek elkészítését egy nyitrai jóhírű szakácsnéra bízta. Szép rendben is ment a vigasság mindaddig, míg találásra nem került a sor. Ekkor azonban kitört a botrány. A szakácsné, nehogy a sok étel megfeküdjön a lakodalmas népgyomrára, az eleség javarészt ellopotta. Többek közt eltűntetett egy fél borjút, 12 darab hizott libát s számos szárnyast, sőt állítólag a bort is megdézsmálta. Az ellopott ételek ára körülbelül 300 korona. Így nem csoda, hogy a vendégek javarésze nem jutott eleséghez. A tolvaj szakácsné ellen a vőlegény nyomban meg is tette a feljelentést az ivánci esendőrőrsön.

Tűz. Nagytapolcsányban folyó hó 11-én reggel ismeretlen okból kigyulladt a régi temető mellett Liechtenstein Armin pajtája és rövid idő alatt teljesen leégett. Takarmány és több gazdasági gép esett áldozatul a pusztító elemnek. A kár meghaladja a 12.000 koronát.

Hulla a kertben. Nagytapolcsányban, dr. Adda Viktor kertjében a bokrok között f. hó 10-én a házbellek egy öreg ember hullájára bukkantak. A hatósági vizsgálat kiderítette, hogy az illető Svihodkay János tavanoki 86 éves földműves. Gyógykezelés végett ment az orvoshoz s épen annak kertjében szívzselhűdés érte, minek következtében összeest s a bokrok közt lelte halálát.

CSARNOK

Nagy- és Kisörvistyé története.

— Hely- és művelődéstörténeti tanulmány. —
Oklevelek alapján írta: Follajtár József.

XIV.

Oklevéltár.

1.

Kálmán király 1113. évi oklevele, melyben Örvistyé mint villa Rivvis van említve. (Az okmány 26. sorában: „De villa Strov, in villa Rivvis est quedam salix, que est termi-

Vajda J. butorkereskedő Nyitra, Pár-utca 22. sz.

Modern butorok jó minőségben legolesőbban kaphatók nálam pontos kiszolgálás mellett. **BUTORAIM** száraz anyagból, kitűnő iparosok által legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig jó izléssel és a legnagyobb szakavatottsággal készülnek. **Nagy választék háló, ebédlő s szalon-szoba butorokban.**

Mindennemű réz-, nikkell- és vasbutor, veranda és kerti butorok. Iroda-, előszoba- és konyhaberendezések. Saját kárpitos műhelyem, ahol legmodernebb kárpitos és díszítési munkák szakszerűen és izléssel állíttatnak elő.

nus terre, est altera arbor, que est alter terminus.") Ugyanott a 24. sorban „De villa Craco, in villa Besan in salta Topol ibi terminus terre est.“

Az okmány megjelent: Fejér Cod. Dipl. V/1. 309—318. II. Hazai okmánytár VIII. 2. az Országos levéltárban őrzött másolat után O. L. Dipl. 10. és végül mint önálló tanulmány Fejérpataky Lászlótól: Értekezések a történet tudományköréből XV. évf. 5. sz. a nyitrai püspöki levéltárban őrzött eredeti után, melynek fénymását is adja.

2.
1263-ban említi Erney ispán határjáró oklevelében: Wenzel: Ujabb Árpádkori oklevéltár VIII. 81—82. II.

3.
Visegrád 1335. júl. 12.
Károly király Örvistye és Kisőr birtokokat Vörös Tamás esejtei várnagynak és Orros Miklós honti főispánnak adományozza. Megjelent: A Pécz nemzetség Apponyi ágának az Apponyi grófok családi levéltárában őrzött oklevelei I. XLIV. oklevél 87—88. II. Az eredeti után.

4.
1335. okt. 27.
Károly király privilegialis levele az előbbi szám alatt megnevezettek részére. Megjelent ugyanott. 89—94. II.

5.
1335. nov. 1.
Károly király átírja az előbbi oklevelet. Megjelent ugyanott 94—95. II.

6.
1336. nov. 8.
Nyitrai káptalan jelentése arról, hogy György nyitrai alispánt a Vörös Tamástól megvett Örvistye birtokába iktatta.

Excellentissimo Domino suo Carolo Dei Gracia Illustrissimi Regi Hungarie Capitulum Ecclesie Nitriensis oraciones in Domino debitas et devotas.

Litteras Vestre Excellentie summa recepimus cum honore in hec verba:

Carolus Dei gracia Rex Hungarie fidelibus suis Capitulo Ecclesie Nitriensis Salutem et graciam. Dicit nobis Georgius vicecomes Nitriensis, quod quedam possessio sua Nogsresse vocata in Comitatu Nitriensi existens, per ipsum a magistro Thoma Rufo, titulo emptionis comparata, distinctionibus et novarum metarum erectionibus indigeri. Eapropterque fidelitati vestre firmiter precipimus et mandamus, quatenus visis presentibus, vestrum mittatis hominem idoneum pro testimonio, coram quo Petrus de sok vel Ivanka de Dyos altero absente homo noster ad faciem dicte possessionis Nogsresse accedendo, convocatis universis suis commetaneis et vicinis reambulet eandem per suas metas veteres et antiquas, novas etiam ubi necesse fuerit erigendo et relinquat eidem Georgio vicecomiti eo iure, quo ad ipsum pertinere dignoscitur perpetuo possidendam, si non fuerit contradicendum, contradicentes vero si qui fuerint, contra eundem ad nostram presentiam legitime evocando ad terminum competentem, et post hec diem citacionis, cum nominibus citatorum, tocius facti seriem nobis fideliter rescribatis. Datum in Visegrad in octavis beati Michaeli Archangeli Anno Domini Millesimo tricesimo trigesimo sexto.

Nos igitur vestre excellentie mandatis obedientes, ut tenemur, cum eodem Ivanka homine vestro Dominum Stephanum presbyterum chori nostri ad exequenda premissa pro testimonio destinavimus, hui negotio bene intento et ad nos reversi, concorditer retulerunt, quod ad faciem dicte possessionis Nogsresse accedentes, universis suis commetaneis et vicinis

convocatis et specialiter Michaeli et Nicolao fratribus Bedech de Kysresse, eandem per suas metas et antiquas reambulassent nemine contradicente, eidem Georgio vicecomiti, eo iure, quo ad ipsum pertinere dignoscitur statuissent perpetuo possidendam. Datum in octavis Omnium Sanctorum Anno Domini MCCCXXXIV.

Kiadatlan. Eredetije a nemzeti Muzeum levéltárában.

Egy teljesen jó karban levő 16 lóerejű, párisi gyártmányú

automobil eladó.

Bővebbet: **JANCSA JÓZSEF** kocsigyártónál VEREBÉLYEN. 130. 1—0.

2—3 középiskolát végzett ifjak, könyvnyomdász vagy könyvkötő

tanulóknak ::

azonnal felvétetnek

109. 6-0. **Huszár István**

könyvkereskedésében, Nyitrán.

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papírkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

A nyitrai Iparbank áru- és gép-osztálya.

Van szerencsénk a t. gazdaközönség b. tudomására hozni, hogy az inézetünk által ujonnan létesített **áru- és gép-osztály** mintaraktárát folyó hó 15-én a Bottyán-utcával szemben (előbb: felső Guttman sörösarnok) megnyitottuk.

Ezen osztálynak létesítésével nemcsak vármegyénk gazdaközönségének velünk hasznos szolgálatot tenni, hanem a hazai ipar gyakorlati pártolásának nagy nemzeti gondolatát is előbbre vinni óhajtjuk.

A modern gazdasági gépek és eszközök iránt napról-napra fokozódó kíváncsiak, valamint a velünk összeköttetésben álló gazdaközönségnek azon óhaja, hogy összes mezőgazdasági gépszükségletük általunk nyerjen kielégítést, arra készítettük bennünket, hogy a legelső versenyképes hazai gépgyárakkal lépünk összeköttetésbe.

Géposztályunk a világ piacán első helyen álló

M. Kir. Államvasutak Gépgyárának gyártmányait hozza forgalomba.

Az említett gyár készítményei a tökéletesség legmagasabb fokán állanak és általánosan ismeretes, hogy azok a külföld hasonló gyártmányaival a versenyt minden tekintetben kiálják.

A gondos kivitelért és a gyártmányok megfelelő működéséért teljes szavatosságot vállalunk; géprészek, melyek egy éven belül anyaghiba folytán eltörnek, díjtalanul ujakkal lesznek kicserélve. Az általunk szállított gépeknek javítását szintén elvállaljuk.

A gépeket a legelőnyösebb árak és a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett áll módunkban szállítani.

Megvagyunk róla győződve, hogy a t. gazdaközönség ezen, áldozatokkal járó törekvésünket méltatva, állandó megrendeléseivel elősegíteni fogja hazánk gyáriparának fellendülését.

Kelt: Nyitrán, 1911. évi május hó 16-án.

98. 9—26.

Nyitrai Iparbank.

A nők legforróbb vágya szépnek lenni!

Ezt legkönnyebben érhetik el a Hajós-féle

ARADI „IBOLYA-CREME“

használatával. Meglepő gyorsan tünteti el

szeplőt, májfoltot, bőrvörösséget

105. 9-15.

és mindennemű más arctisztálanságot.

Egy tégely ára 1 korona.

Egy darab „Ibolya-creme“ szappan

70 fillér, egy doboz „Aradi Ibolya-

Hölgypor“ 1 korona 20 fillér, egy

üveg „Ibolya-tej“ ára 1.— korona.

Kapható a készítőnél: HAJÓS ARPÁD gyógyszer-tárában

Aradon és KUBÁNYI ISTVÁN úr drogeriájában Nyitrán,

valamint az ország minden nagyobb gyógyszer-tárában,

drogeriájában és továbbá illatszerek kereskedésében.

Vasuti menetrend

Érvényes 1911. május 1-től.

Nyitra—Érsekújvár. Nyitráról ind. 6:24, 7:37, 10:43, 12:49, 4:48, 10:40. Érsekújvárra érke. 7:37, 8:44, 11:46, 1:52, 6:00, 11:48.	Érsekújvár—Nyitra. Érsekújvárról ind. 4:10, 6:50, 9:52, 1:15, 4:49, 8:45. Nyitrára érke. 5:27, 8:00, 11:07, 2:21, 5:51, 9:51.
Nyitra—Ntapolcsány. Nyitráról ind. 5:42, 8:05, 11:42, 2:26, 5:56, 9:56. Ntapolcsányba érke. 7:14, 9:22, 1:10, 3:45, 7:20, 11:15.	Ntapolcsány—Nyitra. Ntapolcsányból indul 4:57, 5:52, 9:23, 10:57, 3:11, 6:30, 9:15. Nyitrára érke. 6:19, 7:20, 10:37, 12:19, 4:33, 9:02, 10:31.
Ntapolcsány—Németpróna. Ntapolcsányból ind. 7:21, 1:15, 7:24. Németprónára érke. 10:15, 4:04, 10:02.	Németpróna—Ntapolcsány. Németprónáról indul 3:25, 12:18, 6:21. Ntapolcsányba érke. 5:54, 2:56, 8:54.
Nyitra—Lipótvár. Nyitráról ind. 6:46, 9:05, 4:01. Lipótvárra érke. 7:54, 10:11, 5:18.	Lipótvár—Nyitra. Lipótvárról ind. 8:30, 11:13, 6:27. Nyitrára érke. 9:53, 12:40, 7:35.
Lipótvár—Kutti. Lipótvárról ind. 5:22, 11:17. Kuttiba érke. 11:31, 3:20.	Kutti—Lipótvár. Kuttiból ind. 7:10, 1:00. Lipótvárra érke. 10:21, 5:28.
Nyitra—Radosna. Nyitráról ind. 7:21, 12:41, 7:03. Radosnára érke. 9:04, 2:09, 8:36.	Radosna—Nyitra. Radosnáról ind. 4:36, 10:13, 3:01. Nyitrára érke. 6:31, 11:41, 4:43.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYŰ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

Urasági inas

teendőiben jártas egyén kisegítő szolgálatra kerestetik. Szolgálatá naponként szobatakarításnál reggeli 6 órától 1/2 8-ig, este 1/2 8-tól 8-ig. Díjazása havonként 20 korona. Bővebbet a kiadóhivatalunkban.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimadákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb áron.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

9. 27-52.

„KOLLARIT” bőrlemez a jelenkor legjobb tetőlemeze.

Egyedelárusító:
Bäck Márk és fiai
fakereskedők
Nyitra.

Állandó raktár aszfalt, kátránylemez és elszigetelőlemezből

63 18-39

Figyelem!

Megérkeztek:

Figyelem!

Friss lipói túró
Friss ementhali sajt
Friss gróji sajt
Friss szalámi (magyar)
Friss saláta olaj
Friss uborka ecetben
Friss borecet izletes
Friss ásványvizek

Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál,

finom zabori bor:

1 nagy üveg zamatos bor 45 kr.
1 nagy üveg zabori gyöngye 55 kr.
1 nagy üveg zabori rizling 60 kr.
1 nagy üveg zabori vörös 65 kr.
Üres palackok 5 kr.-ért visszavétnek.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos **NYITRÁN.**

83. 11-52.

Uri- és női- divatárúház

VEREBÉLY GÉZA DIVATÁRUHÁZA NYITRA, TÓTH VILMOS-UTCA 4.

T. C.

Ezennel szives tudomására hozom, hogy Nyitrán 7 év óta fennálló s jó hírnévnek örvendő

uri s női divatárúházamat

tetemesen megnagyobbítva, (az áruház területe 235 □-méter) f. évi augusztus folyamán megnyitom s az eddig követett szolid üzleti elvekkel tovább vezetve, a n. é. Vevőközönség b. megbízásait és személyes megjelenését szolgálatra készen elvárom.

Áruházam a következő új cikkeket veszi fel üzletkörébe:

Női felöltők és kabátok	Fiú- és leány-gyermek ruhák
Női kosztümök és aljak	Fiú- és leány-gyermek kabátok
Kész bluzok és pongyolák	Női s gyermek szőrmekészletek
Bébi ruhák és kabátok	Női, férfi- és gyermek-cipők
Csecsemő-kelengyék	Utazási táskák, bőröndök
Férfi kelmék	Sport ruházati cikkek

Felazolításra cégem szivesen küld mintákat és választékot, továbbá jegyzéket mindazon cikkekről, melyeket áruházamban beszerezni lehet.

Cégem üzleti elveihez hiven arra törekszik, hogy mindig a legújabbat, jót és izléset, a lehető legjutányosabb áron nyújtssa a n. é. Vásárló-közönségnek.

Versenyképességének újabb tanujelét szolgáltatja a cég azon ujtással, hogy t. Vevőinek, akik legkésőbb 30 napon belül egyenlítik ki számláikat, a rendes pénztári engedményen kívül, ha egy év alatt legalább 600 korona forgalmat érnek el, további 5% forgalmi jutalékot térít meg árukban.

Kegyeskedjék áruházamat nb. látogatásával megtisztelni s minden vételkötelezettség nélkül, a legnagyobb készséggel mutatok be bármely cikket, mely iránt érdeklődés mutatkoznék.

Áruházamat adandó alkalommal szives figyelmébe és pártfogásába ajánlva, maradok

45. 20-0.

kiváló tisztelettel
Verebély Géza

**Nyitra, Tóth
Vilmos-utca**